

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejmana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
3/4 „ . . . 10 „
1/2 „ . . . 5 „

Za Nemčijo K 10.00, Za Ameriko in inozemstvo K 20. Posamične številke stanejo 10 vin. „SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Goriskem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red, železnice, parnikov in poštne zvez“. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

»Vse za nared, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. na desno.

Upravišтво
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v Gorški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Izjava.

Podpisano uredništvo obžaluje, da se je v listih »Soča« (z dne 21. V. 1912) in »Primorac« (z dne 24. V. 1912) priobčil članek »Mladeniška Marijina družba«, ki je žaljive vsebine za osebno čast preč. g. P. Bonaventure Savec, preklicuje vse one žalitve in izjavlja, da ne more preč. g. B. Savec nič nečastnega ali nepoštenega očitati.

V Gorici, dne 26. novembra 1912.

Uredništvo »Soče« in
»Primorca«.

Trgovska visoka šola.

Na Dunaju, 24. nov.

Prizadevanje eksportnih akademikov, priboriti eksportni akademiji na Dunaju omejeno priznanje trgovske visoke šole, zavzema vedno večje kroge.

21. t. m. je bilo v veliki dvorani nižje-avstrijskega obrtnega društva občno zborovanje eksportnih akademikov, ki je bilo sijajna manifestacija za upravičenost njih zahtev. Referiral je eden slušateljev eksp. akad. o pomanjkljivosti tega zavoda, ki je sedaj samo del trgovskega muzeja, povdarjal potrebo trgovske visoke šole, predložil v glavnih potezah organizacijo nove šole in razpravljaval o vplivu te šole na v praksi živečega trgovca.

Eden absolvirani eksp. akad. je uspešno dokazal, da je trgovska visoka šola eminentna potreba in zahteva najširših trgovskih, industrijskih in obrtnih krogov. Tako važna korporacija kakor je državni železniški svet, je soglasno sklenil že pred par leti, da se morajo absolventi eksportne akademije smatrati za enakovredne absolventom tehniške, juridične fakultete in drugih visokih šol. To se je sklenilo z odobravanjem treh ministerstev; trgovskega, železniškega in ministerstva javnih del. Da se naučni minister vit. Hussarek, ki je ob enem vseučiliški profesor, priteguje za zahteve eksp. akademikov, je znak, da smatra trgovsko visoko šolo res za zavod, na katerem se bo gojilo znanstvo in sicer trgovsko znanstvo, ki je danes še le v začetku velikega razvoja. Trgovska visoka šola, ki bi naj se razvila

iz že 14 let obstoječe eksportne akademije, na kateri se je število slušateljev tekom let podvanjsterilo, bi vzgojila avstrijski trgovini generalni štab, ki bi bil zmožen po svoji kvaliteti biti uspešen konkurent naraščajo tujezemskih visokih šol. Ker naša država nimna lastnih kolonij, mora gledati, da si tembolj po kvaliteti svojih izdelkov in po organizaciji svoje trgovine pridobi vedno novih trgov in odbije konkurenco. To je le tedaj mogoče, če ima akademično izšolani trgovski naraščaj.

Od strani profesorskega zbora je s strokovnjaškim izvajanjem in izborno satiro utemeljeval upravičenost trgovske visoke šole profesor Grunzel, kapaciteta na narodno gospodarskem polju. Isto so povdarjali in zagotovili svojo pomoč drž. poslanci Friedmann in Günther, ki je ob enem predsednik izpraševalne komisije na eksp. akademiji.

Žalibog ni bilo nobenega slovanskega poslanca na zborovanju, dasi so bili vsi klubi povabljeni. Ker je slušateljstvo eksp. akademije po polovici slovansko, bi bilo pač želeli, da bi bil prišel kateri slovanski poslanec na zborovanje tembolj, ko se vedno vplje o zatiranju Slovanov na Dunaju in živimo v dobi zapiranja Komenškega šol, a gospodje slovanski poslanci se niti ne potrudijo, stopiti v stik z delom inteligence dunajskih Slovanov in zagovarjati njene zahteve. Pač pa je došel od predsedstva državne zbornice dopis, ki se v vro toplo zavzema za eksportne akademike. Nadalje so razne trgovske in obrtne korporacije se potegnile za trgovsko visoko šolo. Celó iz daljne Kanade in Kavkaza so došli telegrami, ki kažejo, kako si tudi v tuzemstvu živeči avstrijski trgovci želijo stanovske visoke šole.

Jugoslovanski poslanci so deputaciji slušateljev eksp. akademije obljubili svojo podporo, in želeli je le, da izpolnijo ob primernem času to svojo obljubo.

Opozorjamo našo javnost, da obstoja na Dunaju društvo jugoslovanskih študentov trgovskih znanosti: »Jugoslavija«, ki, dasi je mlado, je krepko in številno ter zasluži podporo in pozornost jugoslovanske javnosti.

»Hvala Bogu!« je šepetal in je sklenil roke. »Toda zdi se mi, zdi se mi, da je treba to napisati.«

»Seveda, treba je, da diktirate svojo poslednjo voljo, ker ne boste imeli dovolj moči, da bi jo sami napisali.«

»Napišite jo, prosim, saj veste kak«, in jaz se bom podpisal...«

Sedel sem k mizi, napisal hitro listino, nato pa so se podpisali za Joahimom kot priče njegove poslednje volje dva meščana, ki sem ju poklical in zdravnik, ki je prišel obiskat bolnika.

To je vzelo celo uro. Ves čas se je zdelo, da se Činjski živo zanima za vse, kar se je vršilo; z nenavadno lesketojočim se pogledom se je oziral okrog, toda razun odgovora, ki ga je dal z razločnim, toda tresočim glasom, ni govoril ničesar.

Ko so bili njegovi papirji s škatljico, kakor tudi testament zapečateni in so trije tuji ljudje odšli, je dvignil roke kvišku in je vzkliknil:

»Hvala Bogu!«

Nato se je obrnil k meni in je rekel z nasmehom:

»Solnce je zopet zasijalo.«

Nekaj črtic o izseljevanju.

Dr. Slanc.

(Dalje.)

Oblačijo se Slovani kakor Američani. Narodni noši bi se v Ameriki smejali in posnemanje je pač velik činelej. Slovan se hitro amerikanizira. V Ameriki se vidi, kako fant s svojo nevesto po štacunah hodi, kupujoč jej bato. Ponosno vesela hodi od štacune do štacune. In potem u-ravnava svoje stanovanje. Križi svetih treh kraljev ne smejo manjkati nad vratni, okoli na stene obesijo podobe svetnikov in svetnic v prav bujnih barvah in v cenjenih okvirih. To vse se je kupilo pri trgovcih-rojakih. »To domovanje ne kaže reve, ne blagostanja, ali nekaj zdržuje ravnotežje med obema. Narodni okus se kaže v tem domovanju, v katerem je videti pretiravanje dekoracije, olepšanja stanovanja; lušni bogovi Slovanov so red in okraski. Preobilo je cvetlic iz papirja in obilo se najde čipk, draperij preprog na oknih, ki pa kažejo spretnost slov. žen v tej narodni industriji. Fino izdelane preproge na oltarjih v cerkvah Slovanov in krasni cerkveni plašči so rčna dela teh Slovanov in posebno Poljakinj.«

V stanovanju je najti kak muzikalni instrument, če drugega ne, harmonika; v stanovanju Hrvatov tamburica. Slovani ljubijo vrtnarsko delo. Nekaj zelenja morajo imeti okolo svojih hiš. Čajba s tičkom nad vežnimi vratni daje ubogim bajtam nekaj vabljivega. Glede snažnosti zavzemajo Slovani v Ameriki prvo mesto. Misli moramo, da so Slovani še le v razvoju k večji omiki. Kako so bili umazani Irlandci, prvi Nemci, ki so prišli v Ameriko! — Slovani v Ameriki hitro napredujejo v omiki, tukaj jih ne zadržujejo razni boji za ohranitev narodnosti in se lažje v gospodarstvu gibljejo. Zdaj ne morejo dosti domu pošiljati prihrankov, zdaj se hitro privadijo večjim zahtevam življenja, boljše stanujejo, boljše se hranijo. Zdaj imajo svoje cerkve, svoje časopise. To stane dosti denarja. Sami si morajo pripraviti vse, država ne da dosti. Pred 10. leti je stanovalo do 25 fantov pri ka-

kem zakonskem paru, zdaj k večjemu osem in prej so ležali na lesenih pričinah, zdaj dobi vsak dobro postelj. »Utiš, ki ga človek dobiva, je, da so Slovani v Ameriki prizadevno ljudstvo, ki je sposobno, da se višje popne, ker je v njih zdržna moč, ki tudi najtežje delo opravlja. Omikanejši Slovani živijo kakor drugi Američani v enakih gmotnih razmerah, le bolj prosti so in diči jih prav srčno družinsko življenje; muziko ljubijo, stremijo po znatnosti omiki.« Telefon so Slovani po večjem krepko ljudstvo, posebno v mladosti. Pod američanskem obnebjem ne trpijo dosti, navajeni so v Evropi na zimo in vročino. Huda zima je na Poljskem, vročina na Krasu jugoslovanskih krajev. Slovani prihajajo prav krepki v Ameriko, njihovi v Ameriki rojeni otroci pa niso taki, kakor bi se dalo pričakovati od podegovanja lastnosti starišev, da bi bili jaki; bledi so. Seveda ne živijo tukaj v zdravem zraku, v mestih celo ne; preveč jih živi v edni hiši. Jetika zahteva marsikatero žrtev; slabokrvnost je razširjena med otroki Slovanov v Ameriki. Iz otročje postelje vstajajo Slovanke hitro, Američanke so v tem oziru razcrtane. Pa ker prebijejo Slovanke toliko porodov, se starajo že zgodaj. Slovenka je odgovorila na vprašanje, kaj misli o Američankah, da so iste za nič, ker imajo le malo otrok.

Jako zanimivo je v življenju slovanskih izseljencev v Ameriki, da so jako trdno sklenjeni po družtvih. Slovani se družijo v manjših družtvih, pa tudi v razsežnih, velikih. Revni, nevedni večinoma prihajajo v Ameriko, pa koristi združenja, organizacije v tujini precej razumejo in slovanske organizacije postajajo vedno večje. Slovanski izseljenci še le v Ameriki pridejo do spoznanja svoje narodnosti. »Ja, der letzte Knecht, der an den Herd der Vatergötter streifte, ist uns in fremden Landen hochwillkommen.« »Zadnji hlapec, ki se je dotaknil domačega ognjišča, nam je v tujini dobro došel.«

(Pride še.)

ČUDAK.

Pojško spisala Eliza Orzeszkova.

Prevel Stanko Svetina.

(Konec.)

»Kaj hočete napraviti s tem denarjem, dragi prijatelj?« sem ga vprašal in ga nehote prijel za roko. Po besedah, ki so postajale čimdalje bolj nerazumljive, sem spoznal popolnoma, kako težko težko krivico so napravili ljudje temu človeku.

»Torej, kaj naj napravim z denarjem?« je odgovoril že z mnogo tišjim, slabejšim glasom kakor prej, »vse boste zvedeli... Hotel bi, da bi se iz odstotkov tega denarja... razumete, gospod, iz odstotkov — vzgojila dva otroka — en deček in ena deklica... ali je mogoče tako?«

»Nobene ovire ni pri tem, in ta svota za to zadostuje!« sem rekel presenečen. Te besede so obsitale njegov obraz s silnim veseljem.

Zaprli je oči in zdelo se mi je, da je zaspal, toda čez minut je pravil zelo tiho:

»Ako bi vedeli, kako sem o tem neprenehoma, neprenehoma premišljal... v pisarni — in pri mizi tamle... in cele noči, ko je bilo po svetu tiho kakor v grobu in ko sem sedel sam pri mizi in pisal — pisal, da mi je roka omahovala. Mislim sem, da bosta dva, ki bosta z menoj, z mojim delom prišla k boljši usodi kakor jaz in Marijana, in potem zopet dva... in tako dolgo časa — doigo... Ljudje me niso imeli radi, posmehovali so se mi, preganjali mene in Marijano, a jaz sem si mislil — morda bodo otroci teh ljudi, ki naju preganjajo, imeli nekoč z mojo pomočjo, z mojim prizadevanjem malo pameti v glavi in solnce v življenju. Mislim sem in veselil sem se, da jih nagradim nekoč s kruhom za ono kamenje, ki so ga metali name.«

Molčal je še nekaj časa in potem je še rekel:

»Hotel sem zaslužiti kar največ — toda več nisem mogel — hvala Bogu tudi za to.«

Sedel sem pri postelji, držal sem nje-

govo roko v obeh dlaneh in nisem obrnil oči z njegovega obraza, ki se je odbijal potolažen, miren, z zaprtimi očmi in s smehljajočimi ustnicami s svojo voščeno rumenkasto barvo od beline blazinic.

V sobi je bila popolna tišina, za malimi okni je že plaval sivi mrak jesenskega večera. Parkrat je še odprl oči in ko se je njegov pogled srečal z mojim, je zašepetal tiho:

»Hvala Bogu!«

Bil sem prepričan, da bi bil še pristavil: »da ne umiram zapuščen!« Zakaj globoka hvaležnost se je svetila v njegovih ugasujočih očeh, ko se je trudil stisniti svojo roko; zašepetal je komaj slišno:

»Kako ste dobri napram meni! hvala...« Poslednji občutek tega ubogega, izmučenega, zaničevanega, temnega življenja je bila hvaležnost, poslednja beseda njegova, zahvala.

Nato mi več odprli niti oči niti ust. Noben trepet, noben krč ni trpinčil njegovega telesa, nobeno hropenje se ni oglasilo v prsih. Umril je, kakor je živel, brez hrupa, brez tožbe, brez žalosti, sredi tišine in somraka.

Zborovanje v Zadru.

Zadur, 24. nov

V poslojnu deželne zbor Dalmatinskega se je vršilo danes deželno zborovanje, sklicano po bivšem splitskem županu Vicku Kataliniću. Prišlo je skoro 500 oficijelnih zastopnikov. Državni poslanci: Dr. Baljak, dr. Čingrija, dr. Dulić, Prodan, dr. Sesardić, dr. Smodlaka, dr. Vukotić, deželni glavar dr. Ivčević in drugi. Od 35 deželnih poslancev je bilo navzočih 32; 63 županov in starešin, drugi občinski zastopniki in manjkajoči deželni poslanci so poslali brzojavke, v katerih se strinjajo s sklepi. Zastopane so bile vse stranke po svojih voditeljih.

Katalinić, burno pozdravljen, je otvoril zborovanje, zraščujoč svoje veselje, da so se v tem resnem trenutku združeno zbrale vse stranke pod jedno streho v skupno obrambo. Predsedoval je dr. Čingrija; govorili so dr. Trumbić, dr. Baljak, dr. Smodlaka, dr. Drinković, ki je predlagal tole

resolucijo:

»Na deželnem zborovanju 24. novembra 1912. v Zadru navzoči dalmatinski državni poslanci in poslanci deželnega zborja kraljevine Dalmacije, navzoči zastopniki dalmatinskih občin in zastopniki vseh narodnih političnih deželnih strank izražajo narodom Balkanske zveze svoje občudovanje. Zlasti srbskim bratom, z željo, da bodo njihovi z viteškim naporom in krvavimi žrtvami izvojevani sijajni uspehi kronani z zasluženim zaključkom. Protestiramo proti vsakemu hujšanju, s katerim se hoče gnati naše ljudstvo v bratomorni boj. Izjavljamo, da izrazi simpatij za zvezane Balkanske države, radi katerih je bila v zadnjem času od strani avstro-ogrške vlade v Dalmaciji z izjemnimi odredbami, prikrajšana meščanska svoboda in deželna avtonomija, so bili naraven izvir čutil prebivalstva v Dalmaciji in njenega zastopstva in obsojamo protinardni policijski sistem, ki je izražen v Dalmaciji v razpustitvi občinskih zastopov, v Bosni in Hercegovini v prikrajšanju najvažnejših ustavnih pravic, v Hrvatski in Slavoniji v uvedbi in vzdržanju komisarijata. S komisarijatom je bila jednemu najstarejših ustavnih kraljestev Evrope njegova stoletna z zakoni zajamčena samostojnost pokopana in sicer v enem istem trenutku, ko se merodajni faktorji avstro-ogrške monarhije trudijo, da dobi Albanija državno avtonomijo, da tako izkažejo velikodušnost delu izginjajočega otomanskega carstva mesto pravice nasproti narodu, kateri si je od stoletij že ustvaril ustavno življenje in kulturo in ki ima več milijonov sposobnega in nadarjenega prebivalstva, ki prebiva na mejah balkanskih držav in na cellem južnem teritoriju monarhije.

Zastopniki Dalmacije so pripravljene brez razlike strank z združenimi močmi braniti narode in ustavne pravice nasproti takemu sistematičnemu zatiranju; da se tako pospeši moment, v katerem izpolni kraljevina Dalmacija svojo zaobljubo, da doseže združenje z novorojeno, z državno samostojnostjo, z upravno svobodo in enakopravnostjo vseh njenih sinov novo nastalo in ojačeno Hrvatsko.

Resolucija je bila sprejeta soglasno. Nato so zborovalci zapeli hrvatsko in srbsko himno.

Istovčasno so imeli skoro vsi občinski zastopi Dalmacije izredne seje, v katerih so bile izražene simpatije Dalmacije balkanskim Slovanom in izrečeni protesti proti razpustitvi občinskih zastopov v Splitu in Šibeniku.

Zborovanje je poteklo mirno, dostojno.

Kriza narašča.

Iz balkanske krize nastaja evropska kriza. Konflikt med Avstrijo in Srbijo je postopen s slučajem Prochaska: Z Dunaja poročajo, da ko je prišel avstrijski konzul Edi, ki ima nalogo preiskati slučaj Prochaska, v Skoplje, so mu rekli srbske oblasti, da ni treba, da gre v Prizren, ker je Prochaska na potu iz Prizrena v Skoplje. Preteklo je 24 ur pa Prochaska ni bilo; ministerialni tajnik Rakić, ki je bil dan Ediu za spremstvo, je rekel

Ediu, ko je ta hotel na vsak način odpotovati v Prizren, da ostane on še 24 ur v Skoplju. Ko je pretekel ta čas in Prochaska še ni bilo, je rekel Edi, da odpotuje na vsak način v Prizren. Tu pa so mu povedali, da je železnica v Verisovic razdrta, da torej ne more odpotovati. — Seveda, če je to vse res, če ni to zraslo le na zemeljski nemški žurnalistov.

»Samouprava«, vladno glasilo v Belemgradu, pravi, da naj se le izvrši točna preiskava, ki pokaže, kdo je kriv. Srbska vlada ni nikoli postopala veksatorično proti Avstriji in drugim sosedom, in ni imela nobenega interesa na tem, da bi se bilo Prochaski zgodilo kaj nevarnega. Zato srbske vlade ne zadene nobena krivda.

Nemški listi soglasno povdarijo, da je bila v Belemgradu sprejeta z največjo radostjo vest o ruski mobilizaciji in da ta mobilizacija daje Srbiji pogum, zoperstavljati se zahtevam Avstrije.

Poročajo, da v Belemgradu je bilo 24. t. m. pod predsedstvom kralja dolgo ministarsko posvetovanje, ki se je sukalo okoli luke ob Jadranskem morju in okoli vprašanja Albanske avtonomije.

Pašić je rekel svoj čas Ugromu, avstrijskemu poslaniku, da dobi odgovor, kadar se vrne kralj. Sedaj se je vrnil in Pašić je rekel, da ne more dati nobenega odgovora, dokler ne bo konec vojne. Po končani vojni pa se rešijo vprašanja tako, da bo zadovoljna tudi Avstrija.

Nekako v ozadje stopa te dni balkanska vojna in v ospredju stoji diplomatska vojni, pred vsem napetost med Avstrijo in Rusijo. »Zeit«, ima iz Berolina dopis diplomata, ki pravi med drugim: Zdi se, da se Srbi nočejo udati zahtevam Avstrije, ali se bodo kesali, ko bodo videli, da postopa Avstrija resno in morda okupira Belgrad. Rusija bi intervenirala le, ako bi videla, da Avstrija hoče Srbijo ugonobiti, alito se ne zgodi. Ako pa bi Rusija atakirala Avstrijo, nastane evropska vojna. Torej od Rusije je sedaj vse odvisno, pravijo, no pa tudi od pameti avstro-ogrskih diplomatov.

Nemčija se nahaja z Rusijo sedaj v boljših odnosih nego leta 1908, za časa aneksije Bosne. Zato se drži Nemčija bolj v strani nemški cesar je priporočil tudi avstrijskemu prestolonasledniku zmerno postopanje.

Od ruske strani, in sicer in krogov dame, se čuje glas, da ti krogi ne mislijo na nikak spor med Rusijo in Avstrijo. Sasonov je rekel, da so nemško-ruski odnosi tako sijajni, da bi se vsak nastali spor avstro-ruski povoljno rešil. Iz merodajnih krogov v Petrogradu se zatirajo, da Rusija nima vojnih namenov in da se odnosi rusko-avstrijski niso nič poslabšali. Ruska vlada stoji na stališču, da se mora avstro-ruski spor rešiti mirno po končani vojni in bodo imele vevelelasti pred seboj jasen položaj.

Države so oborožene in pripravljene, zima je pa tudi tu. — Upajmo, da prav ker so oborožene, se bodo sporazumele, za tako rešitev perečih balkanskih vprašanj, da ne pride do evropske vojne, ki bi vzročila neizmerno gorje.

Sofijska pisma

IV.

Razgovor z bulgarskim ministrom notranjih zadev in narodnega zdravja Ljudskanovim.

Skromen in ponižen je pritlični dom z leseno verando, takozvani Battenbergov dvorec, v katerem se nahaja ministerstvo notranjih zadev in narodnega zdravja. V prvih letih svoje vlade je stanoval v tem malem dvorcu knez Battenberg. Ko je Bulgarija po berlinskem miru prenehala biti turški vilajet, se je loteval mladi Battenberg težke naloge organizovati to novo državo. Sofija je bila velika vas, vse je bilo iztočno, razmere in ljudje. Trnovsko veliko sobranje je dalo Bulgariji povsem svobodoumno, strogo demokratiško konstitucijo. Mladi knez ni bil kos svojim nalogi. Z njim so se igrali voditelji strank in predvsem ruski generali, ki jih je poslal car v deželo. Kaka ironija je bila to vendar, da so ruski generali vpeljali v

Bulgariji demokratsko ustavo, o kateri ni smela niti sanjati tedanja Rusija. Onu Battenbergova doba je bila polna protislovij, mlada bulgarska demokracija, nemški knez, ki mu je bilo vse tuje in ki bi najraje vladal po reakcionarnih načelih svoje nesenske domovine, in s sabljbo živnetajoči, objestni ruski generali, ki so imeli prav malo smisla za zakonodajo in prosvetljeno sodobno upravo.

Na ta prva leta bulgarske zgodovine spominja torej ta skoraj lesena hiša, v kateri je centralna uprava najvažnejše in najsilnejše balkanske države. Pri nas bi bilo težko najti kakega okrajnega glavarstva, ki ima tako tesne, nedostopne prostore. Hodnik je čakalnica, poleg železne priproste peči visi na steni manifest, v katerem oznanja car Ferdinand Turčiji vojko. V sobi ministrovega tajnika pa visi ogromen zemljevid evropske Turčije, vse to bo odslej bulgarska zemlja.

Minister Ljudskanov je dobro znan tudi avstrijskim Slovanom. Visoke postav je, dolga melirana brada obdaja energično, skoraj marcialno lice. V kabinetu Oešova je eden najsposobnejših, najplivnejših. Ukočenost in fadna nepristopnost naših ekselenc je tu na slovanskem jugu neznana stvar. Skoraj smo sredi živahnega razgovora.

»Zanima me predvsem, kako se organizuje uprava v oslobojenih krajih.«

»Bulgarska, pravi minister, je strogo ustavna zemlja. Nimam kreditov, da bi za zavzete kraje mogel takoj imenovati bulgarskih uradnikov. Ker se pa mora v teh krajih takoj vpeljati nova bulgarska uprava, pomagamo si na ta način. Bulgarski konzuli v turških mestih morajo prevzeti nove upravne agende. Prejšnji bulgarski konzul v Carigradu je prevzel civilno upravo v Serezu, oni v Odrinu pa upravo v Lozengradu. Kakih pet dni po zavzetju kakega kraja ostane dotični kraj pod vojaško oblastjo. Ako nam nedostaja konzularnih uradnikov, pošiljamo iz Bulgarije naše upravne uradnike, ne da bi drugi zavzeli njih mesto. Vse to je seve provizorično. Povsodi tam, kjer so bili doslej turški mitisariji, uradujejo že bulgarski uradniki. Kar se pa tiče pravosodja, ni seve sedaj še civilnih sodišč, ampak v zavojevanih krajih sodijo vojaška sodišča. Brž pa ko bo sobranje dne 1. decembra sklicano, bom zahteval potrebne kredite, da bomo zamogli takoj stalno imenovati potrebne upravne uradnike. Do novega leta mora biti gotova bulgarska upravna organizacija v zavojevanih krajih.«

»Ali ima pač Bulgarija dovolj inteligence, ki naj zasede vsa ta mesta?«

Da dobro razumemo odgovor g. ministra, predočiti si moramo dejstvo, ki je značilno za bulgarski politični režim. Ako je imenovano novo ministerstvo, odpuščeni so skoraj vsi upravni uradniki in na njih mesto pridejo pristaši vladujoče stranke. Oni dan, ko nastopi službo novi minister, je ministerstvo v obsednem stanju. »Prijetelji«, klienti, agitatorji in priganjači vladne stranke se priporočajo ministru, da bi jih imenoval za mesto »prijeteljev« stare stranke, ki je padla. Vsaka stranka ima svoj štab uradnikov in brž ko ona pride na vlado, zahtevajo njeni pristaši, da se jih imenuje za uradnike. Ti so imenovani, pa le kratko časa uživajo vse ugodnosti vladnih jasel, kajti brž ko vlada pade, je tudi njih usoda zapečaten in prostor morajo napraviti uradništvu zmagovalne stranke. To je svoje vrste demokracija, kakoršno imajo tudi Združene države Severne Amerike. Z idejo popolne demokracije je gotovo nesplojivo, da upravlja nestranski uradniki. Ker je pa volitev uradnikov vendar težko izvedljiva, se skuša na ta način uveljaviti načelo, da naj ljudstvo tudi odločuje pri izbiranju svojih uradnikov. Občna in ednaka volilna pravica daja moč v roko stranki, ki jej je naklonjeno ljudstvo, in ta stranka hoče pa imeti svoje uradnike.

Nova Bulgarija, ki bo še enkrat večja ko sedanja, bo potrebovala mnogo novih uradnikov. Sedaj pa ne zadostujejo več pristaši vladne stranke. Odgovor, ki ga je dal minister, na vprašanje, od kod bode vzela velika Bulgarija svoje uradnike, je prav značilen.

»Vzeli jih bomo izmed pristašev drugih strank opozicije, ker vladna stranka nima dovolj inteligence.« V tem izrednem slučaju torej ne bo obveljalo strogo strankarsko načelo.

»Za katere stroke pa bode te potrebovali inteligenco drugih slovanskih narodov?«

»Pri nas nedostaja v prvi vrsti strokovnjakov vseh vrst. Potrebujemo strokovne učitelje, zdravnike, tehnike. Upravični uradniki in sodniki morajo biti domači sinovi, to je načelo, po katerem se moramo ravnati, brezpogojno. Da bi le vojna srečno končala, potem pa nas čaka ogromno delo, ki ga moramo izvršiti v imenu civilizacije. Nikdar nismo pričakovali, da bo naša vojna izzvala med našimi slovanskimi brati tak entuziazem in da najdejo naše žrtve toliko sočutja. Ti znaki vročih notranjih simpatij so nas silno vzradovali.«

Ilrec.

Vojna na Balkanu.

Posebni sporočili z bojišča ni.

Odrin se še vedno drži. Turške čete po skušajo dan na dan udreti iz mesta, ali vse take izpade odbijejo oblegovalci, Bulgari in Srbi.

Tudi Skader se drži. Okrog njega pokajo topovi. Stanje v mestu je slabo; pride čas, ko se bo moral udati ponosni Skader.

Pri Čataldži je po starem. Če ne pride do miru, spravijo kje zaveznički svoje čete in potem zajamejo še Carigrad.

Bulgari baje vzamejo na bojno polje še nabornike od letos in prihodnjega leta, skupaj 50.000 mož.

Grki so zasedli otok Kios. Ta otok obsega 827 kvadratnih km.

Prevoz bulgarskih čet iz Soluna.

Sofija, 25. — V soboto je začel prevoz sedme bulgarske divizije iz Soluna. Za prevoz se je uporabilo 29 grških parobredov. (Kam so odšle, se ne ve.)

Srbi in Črnogorci pred Dračem.

Cetinje, 25. Predstraže so naletele na obalnih Mata na turški odpor. Turki so očiti. V nedeljo so odšle v Drač ostale čete. V Drač koraka celo desno krilo izpod Tarabosa in se pred Dračem združijo s Srbi.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Predloga o rekrutih. Budimpešta, 25. — Danes je v ogrski državni zbornici hrvatski minister baron Hazai prišel na dan s predlogo o rekrutih za leto 1912. Na temelju ljudske štetve iz leta 1910 se zahteva za skupno armado 65.570, za honved pa 21.500 mož. Predlogo so odkazali odseku.

Jugoslovanski demonstranti na Dunaju. — Jugoslovanski dijaki so nekaj demonstrirali; nekaj so jih zaprli, ti so večinoma bosenski Srbi. Danes jih je pri deželnem sodišču že zaslišal vladni svetnik Dollesch s pomočjo tolmačev. Hrvatov je med ujetimi demonstranti le nekoliko. Državno pravdnništvo jih bo tožilo zoperstavljanja stražam in veleizdajstva.

Darovi.

»Goriškemu deželnemu pomožnemu društvu avstrijskega Rdečega križa« je bilo darov za ranjenice na Balkanu brez razlike narodnosti v znesku K 19054. Mnogi darovi so bili poslani od zasebnikov in občin naravnost Centrali avst. družbe Rdečega križa na Dunaju.

Domače vesti.

V soboto je predaval v Trgovskem Domu g. dr. A. Dermota o reformaciji, revoluciji in evoluciji. Predavanje je bilo skozi in skozi zanimivo, tako da je zaslužilo večji obisk kot je bil!

V soboto 30. t. m. bo predaval vseučiliški profesor Miller iz Zagreba.

Razprava proti »Soči« izza prejšnjega lastništva. — Včeraj dop. se je vršila pred tukajšnjo okrajno sodnijo razprava proti »Soči« radi nekega članka v mesecu maju priobčenega — torej pod prejšnjim lastništvom — s katerim se je čutil žaljenega po Vipavskem znani kapucin pater Bonaventura, ki je bil tačas v Sv. Križu. Stvar ni prišla pred poroto, marveč pred okrajno sodnijo. Šlo je v glav-

nem za zanemarjenje dolžne paznosti. Med razpravo sta se stranki poravnali. Odtod današnja izjava na uvodnem mestu. Pravni zastopnik patra B. je u m a k n i l tožbo, nakar je okrajni sodnik Vinci razglasil razsodbo, s katero se odgovorni urednik »Soče« oprošča obdolžitve.

Učiteljska usposobljenja pri jesenskem terminu v Gorici so si pridobili sledeči kandidati in kandidatke: a) s slovenskim učnim jezikom: Andrej, Čič Ivan, Cibic Karol, Delčič Olga, Drob, Zofija, Fakin Vincencij, Ipavic Armin, Ivančič Ljudmila, Jug Ignacij, Jurko Emilija, Kabaj Ljudevit, Kancler Antonija, Klavara Adolf, Lenarčič Ema, Pahor Slavica, Pečar Elizabeta, Požar Ljudmila, Rustja Karol, Rukli Marija, Šavli Valerija, Ščuka Franc, Škof Franc, Stih Josipina, Štrukelj Maks, Troha Fran, Visenjak Jerica, Vodopivec Alojzij, Žagar Ferdinand. b) s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Ambrožič Josipina, Cej Marija, Dereani Ivanka, Dugar Marija, Gorup Urbana, Horvat Ernst, Janovski Josipina, Jurko Olga, König Marija, Kuhar Ivan, Lekše Marija, Mlekuz Ljudmila (z odliko), Pagon Frančiška, Slokar Albina, Soban Josipina (z odliko), Stegu Angela, Surz Marija, Šalamun Marija, Vrečko Martin; c) z italijanskim učnim jezikom: Aragni Angela, Bisener Marija, Brancovig Marija, Brumat Antonija, Camisig Pia, Caucig Ana, Degrassi Marija, Grassi Alma, Illicher Viljemina (vsposob. tudi za nemški učni jezik), Kurschen Lidija, Macuz Antonija, Miani Ana, Moretti Marija, Razza Emilija, Santolini Marčela, Sossich Marija, Stanta Carmela; d) z nemškim učnim jezikom: Deise Jožef, Kotnik Stana (z odliko), Lenček Hermina, Mayr Valerija (z odliko), Rutar Ernesta, Steuerer Herta, Sutter Evgenija, Strammer Marjeta, Šorli Marija, Vipauz Karolina (z odliko), Vipauz Marija, Wagner Adolf (z odliko); e) Fainj Henrik iz druge skupine za meščanske šole z italijanskim učnim izpitom. — Dopolnilne izpite iz posameznih predmetov ali učnih jezikov: Bortolotti Marjeta, Fainj Avgust, Ferluga Ferdinand, Hren Adalbert, Katnik Valentin, Medič Hinko, Vrtovec Ciril; iz francoščine: Bortolotti Marija, Gutman Marjeta, Mozetič Zora, Rossi Pia.

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju je v času od 1. oktobra do 15. novembra 1912. prišlo darov vsega skupaj 142 K 50 vin. — Društveni odbor razpošilja ravnokar letno poročilo, v katerem slika kritični položaj, v katerega je zašlo društvo vsled pomanjkanja sredstev za upoštevanje množičnih seprošenj bednega dijaštva. Naj nikdo, ki mu pride to poročilo v roke ali zve sicer za težki položaj društva, ne zamudi darovati vsaj skromen znesek v prid društvu na naslov njegovega blagajnika: Dr. Stanko Lapajne, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju I. Bräunerstrasse 10.

Plača goriškega župana. — Goriški župan Jurij Bombig ima sedaj plače 6000 K; od leta 1913. pa hoče imeti plače 8000 K, torej 2000 K več. Ta svota je v proračunu za 1913. — Vedno večje doklade in vedno dražji magistrat! V meščanstvu vzbudi ta novica pač splošno ogorčenost.

Zborovanje »Goriškega učiteljskega društva« bode v četrtek, dne 5. decembra 1912 v Gorici v dvorani »Trgovskega Doma« ob 10. uri dopoldne. — Dnevni red: 1. Problem »izobraževanje« na dnevnem redu II. kongresa za izobraževanje mladine in mladinoslovje (v Monakovem od 3.—5. oktobra t. l.), predava gosp. profesor dr. K. Ozvald. 2. Predlogi. Radi zanimivega predavanja pričakuje polnoštevilne udeležbe odbor.

Oglas. — Daje se v splošno znanje, da so od danes naprej po noči po vojaštvu zastražene in z vojaškimi stražami z nabitimi puškami zavarovane vse važne železniške zgradbe, katere leže v okrožju goriške posadke, in sicer predora in galerij v soški dolini, južno od Sv. Ahaca, solkanski most, prehod pod železnico na severnem koncu državnega kolodvora, predor kostanjeviški in most južne železnice pri Podgori.

Po teh zgradbah muditi se smejo edino te železniški uslužbenci. Prehod preko železniškega mosta pri Podgori je prepo-

vedan. Vojaške straže imajo ukaz, da streljajo na vsakega, ki se ne ustavi na prvi poziv ali ki bi se na sumljiv način vedel okoli omenjenih naprav. — C. kr. okrajno glavarstvo.

Golobje-pismonoše. — Turkajšnje c. kr. okrajno glavarstvo razglša: Iz javnih ozirov prepoveduje c. kr. okrajno glavarstvo v Gorici kakor c. kr. redarstvena oblast, na temelju § 7. cesarske naredbe od dne 20. aprila 1854. l. št. 96. drž. zak. za goriški mestni okraj kakor tudi za ves goriški politični okraj rejo, nakupovanje in prodajanje golobov-pismonoš. Prestopki te zapovedi se bodo kaznovali po določbah § 11. omenjene naredbe z globo od 2—200 K ali z zaporom do 14 dni.

Okoli 300 Turkov se je peljalo v nedeljo popoldne mimo Gorice po južni železnici. Bili so to ujetniki iz Tripolitaniije, ki se sedaj vračajo iz Italije domov.

»Goriška Slovenska Mladina.« — Z vojaškim orkestrom se bo vršila prihodnjo nedeljo dne 1. decembra od 8—12. ure zvečer plesna vaja »G. S. M.« v dvorani Trgovskega Doma. Tamburaški odsek »G. S. M.« vabi vse one, ki imajo veselje in gojijo zanimanje ter bi imeli resno voljo redno zahajati k tamburaškim vajam, k zadnjemu tozadevemu posvetovalnemu sestanku, ki se bo vršil prihodnji četrtek, dne 28. t. m. ob 8 $\frac{1}{2}$ uri zvečer v gorenjih prostorih kavarne Central. Tu ne sme veljati nikak izgovor, kdor ima veselje do tamburaškega zbora, naj se vsak odzove vabilu. Podrobneje o teoretičnem poučevanju in tamburaških vajah na sestanku.

Prihodnja **odborova seja** se bo vršila v četrtek 28. t. m. ob 9. uri zvečer v gor. prostorih kavarne Central. »G. S. M.«

Šplonaže je osumljen neki Bernard Steinmetz. Nahaja se v tukajšnjih zaporih. Steinmetz je baje doktor filozofije.

Izpred sodnje. — 19-letni Leopold Toplikar in 31-letni Anton Ličen iz Oseka sta bila obsojena radi hudobnega poškodovanja, obtožena, da sta porezala trte, prvi na 4, drugi na 2 meseca ječe.

Listnica uredništva: Dopisi in kar je drugeg. še ostalo, prihodnjič!

Prosveta.

Odborova seja »Matice Slovenske« dne 18. nov. 1912. — Gradivo za veliki tehniški slovar je abecedno urejeno tudi že v okviru poedinih črk. — Tisk zemljevida slovenskega ozemlja napreduje; vsi deli so bili v prvi korekturi, nekateri tudi že v drugi in tretji. — Knjige za l. 1912. se dotiskujejo. — Sprejme se drama A. Funtka »Tekma«. — Na podlagi predsednikovega poročila se razpravlja o literarni zapuščini dr. K. Štreklja; za Matico je najvažnejše gradivo »Narodnih pesmi«, »Pravljic in pregovorov«. Za novega urednika »Narodnim pesmim« se imenuje g. dr. Josip Glonar, uradnik vseučiliške knjižnice v Gradcu. Štrekljevo »Zgodovinsko slovnico slovenskega jezika«, ki je v nekaterih poglavjih (za kakih 25 tiskanih pol) povsem za tisk izdelana, ki ji pa nekatera druga poglavja čisto manjkajo, bo laže in uspešneje izdala »Jugoslovanska Akademija« v Zagrebu. — Glede nabave Štrekljeve slovenske knjižnice za Ljubljano je predsedništvo Matice stopilo v zvezo z vodstvom tukajšnje Licejske knjižnice in muzeja »Rudolfina«; Matica bo rada sopolpisala tozadevno prošnjo, ki bi šla na visoko vlado. — V okviru Matice Hrvatske se izdeluje načrt za veliko ilustrirano delo v Istri, ki bi se mu pozneje pridružila slična dela o Banovini, Sloveniji, Dalmaciji, Bosni. Matica Slov. je ta načrt izročila v presojo slovenskim strokovnjakom. Knjiga bi morda mogla iziti kot skupna edicija obeh Matic. — Za l. 1912 manjka z ozirom na proračun še 3000 kron udmine. Članov je plačalo dozdej 2.463.

Telefonska poročila.

Zadnje vesti.

Prochaska najden.

Nahaja se v Skoplju.

Dunaj, 26. nov.: Avstrijsko zunanje ministerstvo je dobilo od konzula Edla, ki ga je poslala avstrijska vlada v Prizren v svrhu preiskave Prochaskove atere,

sporočilo, da je Prochaska prišel včeraj opoldne zdrav in živ v Skoplje. V kljub temu pa bo konzul Edl vseeno odpotoval v Prizren, da tam na jicu mesta preišče celo afero in poda avstrijski vladi natančno pojasnilo.

Internacionalni položaj.

Dunaj, 26. nov.: Internacionalni položaj, zlasti spor med Avstroogrsko in Srbijo, se danes presoja nekoliko bolj optimistično. Zatrjuje se, da je Nemčija prevzela posredovalno nalogo med Avstroogrsko in Rusijo.

Danes prevladuje mnenje, da so vsi evropski kableti edini v stremljenju, da se morajo spori poravnati mirno in da se mora ohraniti mir za vsako ceno.

Avstrijsko-srbski spor naj se, če ne gre drugače, reši na evropski konferenci.

Zborovanje proti vojni na Slov. Stajerskem.

Celje, 26. nov.: Na Bizeljskem v St. Petru v Savinjski dolini in v St. Jurju na južni železnici so se vršila velika zborovanja naprednega kmečkega ljudstva proti vojni, ki nam grozi. Sprejele so se tudi primerne resolucije.

Proklamacija socialistov proti vojni. Velikanski manifestačni sprevod.

Dunaj, 26. nov.: V Bazeljski katedrali se je vršilo včeraj zaključno zborovanje mednarodnega socialističnega kongresa. Kongres je zaključil z vzprejetjem dolge proklamacije na vsa evropska ministrstva. Proklamacija pa je bila v vseh tukajšnjih listih popolnoma konfiscirana. Po zaključku zborovanja se je vršil velikanski manifestačni izprevod, katerega se je udeležilo nad 100.000 udeležnikov iz vseh stanov, ki so vsi enodušno dali duška v prilog miru.

Pogajanja za premirje.

Sofija, 26. nov.: Pogajanja za premirje se vrše v Bačskeju. Na bulgarski strani se pogajanje presoja ugodno.

Poučenj politični krogi zatrjujejo, da ne pride samo do premirja, temveč, da se Turčija z balkansko zvezo pogodi tudi v najkrajšem času že glede glavnih točk za sklep miru.

Z druge strani se pa nasprotno zatrjuje, da je potek pogajanj nezadovoljiv in da bodo pogajanja najbrž že jutri prekinjena.

Srbi na bulgarskem bojišču.

Belgrad, 26. nov.: Dve srbski diviziji ste odšli izpred Bitolja na bulgarsko bojišče.

Hartwig pri srbskem kralju.

Belgrad, 26. nov.: Ruski poslanik Hartwig je bil včeraj sprejet od kralja; imel je z njim dolgo posvetovanje. Tu vlada mnenje, da je Hartwig sporočil srbskemu kralju važne ukrepe ruske vlade. Temu se pripisuje velik pomen.

Avstro-srbski spor.

Belgrad, 26. nov.: Srbska vlada v najkrajšem času sporoči Avstriji da bo potreba avstro-srbski spor odložiti toliko časa, dokler ne konča balkanska zveza vojne s Turčijo. Smatra se splošno, da dunajski kabinet predlog sprejme.

Lastnoročno pismo nemškega cesarja ruskemu carju.

Dunaj, 26. nov.: Nemški cesar je poslal ruskemu carju lastnoročno pismo. Trdi se, da je Nemčija pripravljena posredovati med Avstrijo in Rusijo. Smatra se, da napetost popušča. V enakem smislu se je izrazil tudi ruska agentura, ki vse vesti o ruski mobilizaciji dementira.

Špijoni.

Budimpešta, 26. nov.: V Oršovi je bilo baje včeraj aretiranih 8 Rusov, ki so osumljeni, da služijo špijonstvu.

Veleizdajnik.

Budimpešta, 26. nov.: V Pančevem je bil včeraj aretiran tamkajšnji srbski duhovnik, češ da je zagrešil veleizdajo in žaljenje veličanstva.

Zveza slovanskega učiteljstva.

Dunaj, 26. nov.: Tu se je vršila konferenca Zveze slovanskega učiteljstva, ki je med drugim sklenilo tudi, izdelati poseben memorandum o bednem položaju naprednega učiteljstva na Kranjskem.

Prihodnja seja Zveze slovanskega učiteljstva se bo vršila v Ljubljani ob prički sokolskega izleta.

Interpelacija radi razpusta občinskih zastopov v Splitu in Šibeniku.

Dunaj, 26. nov.: Hrvatsko-slovenski klub je danes v državnem zboru interpeliral radi razpusta dalmatinskih občinskih svetov v Šibeniku in Splitu.

Parlament.

Dunaj, 26. nov.: Parlament razpravlja o predlogi o razredni loteriji.

Vlada je predložila 6-mesečni proračunski provizorij.

Razne vesti.

»Akad. društvo slovenskih veterinarjev na Dunaju« priredi svoj drugi redni občni zbor dne 28. nov. 1912 ob 1 $\frac{1}{2}$ 8. zvečer v restavraciji »Siegel« Neulingg. III. s sledečim vsporedom: Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. Poročilo odbora. Razdelitev trakov. Samostojni predlogi. Slučajnosti. Začetek točno ob 1 $\frac{1}{2}$ 8 zvečer; slovanski gostje dobrodošli!

Akad. tehn. društvo »Triglav« v Gradcu bo imel svoj I. redni občni zbor za zimski tečaj dne 29. t. m. ob 8 uri zvečer v prostorih gostilne Brinovšek, Jakominska ulica.

Turčija upa, da bo trajala vojna celo zimo. — Kljub temu, da je bila Turčija že tako grozovito poražena in kljub koleri se še dobi v Carigradu ljudi, ki sanjajo, da bo trajala vojna celo zimo in tačas bi se Turčija jačila, zavezniki pa bi bili ob vse svoje najboljše moči. Turki mislijo navsezadnje, da bodo še zmagovalci v balkanski vojni!

Neki turški major je umrl v bolnišnici v Sofiji. Pri njem so našli dve ženski ušesi z dragimi uhani.

Kotere ni v Bulgariji. — Prihajale so vesti, da je kolera tudi v Bulgariji. Ali uradno se poroča, da je bil obolet na koleri en vojak, ki je pa ozdravel; drugih slučajev kolere ni bilo.

Židje v Belgradu so poklonili srbskemu kralju Petru I. vojvodi venec z napisom: Kralju zmagovalcu.

Dalje na 4. strani.

S potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem, da je naša nepozabljena mati oziroma babica

Ana Sila roj. Skok

v 77. letu svoje starosti, danes dne 25. novembra 1912. ob 5 $\frac{1}{2}$ uri zvečer mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se vrši dne 27. novembra ob 3. uri popoldne iz hiše za losti Sv. Petra cesta št. 13.

GORICA, 25. novembra 1912.

Prva sodna razprava v Skoplju. — Pred srbsko vojno sodnijo v Skoplju je stal Dimče Trepev in 4 tovariši njegovi, obtoženi plenjenja pri muhamedancih. Plenili so preoblečeni v turške vojake. Trepev je dobil 15 let ječe, drugi 10—12 let.

Kako je napovedala Črna gora Turčiji vojno pred 162 leti. — Jeseni leta 1750. je prišla Črna gora zopet v prepir s Turki. Napoved vojne se je izvršila v jako čudnih okoliščinah. Bosanski vezir je pozval takrat črnogorskega vladarja, naj mu takoj pošlje 12 krasnih deklic v starosti 12—15 let. »Če mi jih ne pošlješ«, je predrzno zahteval vezir, »tedaj uničim tvojo deželjo in odpeljem v suženjstvo stare in mlade.« — Črnogorski vladar je hitro sklical vse starešine posameznih plemen in po kratkem posvetovanju so odposlali vezirju sledeči odgovor: »Ali smo ti že kdaj plačali davek? Davek, ki bi ga ti radi plačali, bi bil kamen z naših gor, a namesto dvanajstih deklic ti pošljemo 12 prašičjih repov, da moreš z njimi okrasiti svoj turban.« — Ta odgovor je zadoščal, da je turški vezir napovedal vojno, ki se je pa končala z groznim porazom Turkov. 10.000 Črnogorcev je premagalo 25 tisoč Turkov.

Bulgarski natakariji v vojni. — Organizacija natakarijev v Bulgariji šteje 720 članov. 700 od teh jih je šlo na vojno. Nekateri so se vrnili težko ranjeni, nekateri so padli za domovino, doma pa pustili žene in otroke. Za ranjence, vdove in otroke nabirajo darove; tudi med Slovenci.

Turki delajo grdo z ujetniki. — Poročajo, da v ječah Baout Paša je zaprtih nad 400 ujetnikov, Bulgarov in Srbov, s katerimi postopajo Turki prav grdo. Po cele dneve jim ne dajo nič jesti.

V obrambo Carigrada so spravili Turki v Carigrad več tisoč fanatičnih svojih podložnikov iz Anatolije. Turška artilerija je dobila baje obilo novih Kruppovih topov ter jih postavila pred Carigrad v obrambo mesta pred Bulgari.

Dum-dum kroglice, dasi so prepovedane, rabijo Turki v vojni. V Sofiji so v bolnišnicah zopet konstatirali rane, povzročene od teh prepovedanih projektilov.

Z bojišča. — Natančnost bulgarske cenzure je prisilila mnoge korespondente, da so dogovorili z redakcijami poseben ključ. Tuptam se je temu ali onemu pač posrečilo spraviti v svet poročilo, ki bi je bulgarska cenzura, ki gleda na prednost uradne agenture in gotovih izvoljenih listov, gotovo ne pripustila. Tako je nemški žurnalst dogovoril geslo »potrebujem denar« za padec Odrina. Zgodilo pa se je, da so mu nekega lepega dne faktično posli tudi zlatniki, srebrni franki in tudi papirnati bulgarski levi. Brzjavil je po denar. Uredništvo je reagiralo na to brzjavko: »Odrin je padel.« Ko tri dni ni dobil ničesar od uredništva, je korespondent zopet brzjavil, zdaj pa ekspresno: »Potrebujem denar!« Nato je dobil brzjavni odgovor: »Poročilo tri dni staro!«

Konzul Prochaska v Prizrenu, o katerem se je že toliko pisalo, je star 35 let. Oče njegov je bil zaveden češki odvetnik, mati pa je Nemka in otroci Nemci; oče je umrl. Mati živi z mlajšim sinom v Brnu.

Avstrijski mornarji v Carigradu so dobili 25. t. m. ukaz, da se imajo takoj ukrcati na ladije; istotako zdravniki in strežnice; navzočnost ladji tam ni več potrebna. Ostane pa pred Carigradom še križarka »Aspern« in pred Solunom »Marija Terezija«.

Socialistični kongres v Baslu proti vojni. — Včeraj jutraj je bil v Baslu otvorjen kongres socialistov proti vojni. Delegatov je 528, iz Avstro-Ogrske 79.

Citali so v več jezikih manifest proti vojni z geslom: Vojna vojni!

Glede Balkana pozivljajo tamkajšnje socialiste, da naj storijo vse potrebno, da po končani vojni ne uničijo ugodnih rezultatov dinastije in militarizma.

Za največjo nevarnost miru smatrajo pa napeto razmerje med Angleško in Nemčijo in pozivljajo socialiste teh dveh držav delati propagando, da se odstrani obstoječi antagonizem.

Atentat na avstrijsko ladjo dementiran. — Neki ogrski list je raznesel vest, da so prišli na Reki na sled nameravane atentatu na neko avstro-ogrsko vojno ladjo v ladjedelnici. Ali z uradne strani se dementira ta vest.

Pred poroto v Ljubljani je bil obsojen na 3 in pol leta ječe neki Jakob Ferlič, 24 let star, ker je z lopato ubil Franceta Hitija.

Poučne kinematografske predstave uvedejo v šolah v Parizu. Baje se uvedejo take predstave tudi v avstrijskih šolah.

Kavarna, ki skozi 150 let še ni bila zaprta niti eno uro. — Leta 1762, torej pred 150 leti je bila otvorjena v Benetkah na Markovem trgu velika kavarna Florian in od takrat naprej, torej skozi celih 150 let kavarna ni bila zaprta niti eno uro. Vedno je bila gostom na razpolago, popolnoma vse eno, ob kateri uri podnevi ali ponoči so jo posetili. Gotovo je to rekord svoje vrste, katerega ne bo tako lahko nadkriliti.

5000 K je poneveril sluga okr. glavartstva v Zadru Peter Vidovič in pobegnil.

Oživel je, ko je slišal glas svoje žene. — V bolnišnici v Paviji je ležal bolan Angelo Tulotti. Zdaj mu je bilo bolje, zdaj slabše. Pred par dnevi je zatisnil oči in sodilo se je, da je umrl. Prišla je žena k postelji njegovi, vsa žalostna, ali ko je poljubila svojega moža in izrekla njegovo ime, je vzdihnil in odprl oči. Sedaj se mu obrača zdravje na bolje.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič). Zaloga: Družba za izdajanje listov »Sotca« in »Primorac«.

Kdo želi potovati?

z najnovejšim predmetom brez konkurence. Ne zahteva se nikake znanosti. Dnevni zaslužek do 30 kron. Zahteva se lepo vedenje in znanje jezikov.

Vstop takoj ali po dogovoru. Penudbe naj se pošlje pod »Potnik 100«, glavna pošta Gorica. 477—3

Stara, največja in najbolje vpeljana

kamnoseška obrt
na Spodnjem Štajerskem

se pod jako ugodnimi popoji

proda.

Slovenskim kamnosekom se nudi najlepša in gotova bodočnost.

Ponudbe pod »Kamnoseška obrt« na upravništvo tega lista. 476—3

Družabnik
se išče

za lepo razvito industrijsko podjetje z lepim dobičkom.

Glavnice kron 15—20.000.

Priglas pod zavitkom

„Dobiček“

na upravo lista.

Mihalj Turk
priporoča svojo
brivnico.
Gorica, na Kornu 6.

ANTON VODOPIVEC
restavrater v Prvačini
sprejme takoj hlapca

bodisi mladega ali starega.
Njegov posel bi bil, da oskrbuje konje doma v hlevu. — Nastop takoj. — Plača po dogovoru. 470—1

Javno priznanje.

Čislani gospod **Franz Wilhelm**, lekarnar v Neuenkirchen, Nižje-Avstrijsko.

Pred leti ste mi poslali 6 zavojev Vašega zdravilnega čaja Wilhelm. Kako dobrodejno je ta čaj vplival, ne bom nikdar pozabil. Vsled

hemoroid

sem bil skoraj nezmožen za delo. Vaš čaj mi je podaril novo življensko moč. Radi tega bom istega priporočal vsakemu bolniku.

Priporočam se z odličnim spoštovanjem vedno hvaležni

Dr. M. P. Jovanović.

Vukovar na Donavi, 18. marca 1911.

Cena 1 zavoja K 2. 6 zavojev K 10.

Kjer se ne dobi v lekarnah in mirodnicah se pošlje direktno. V Trstu se dobi v lekarni: Dr. Vittorio Saravalle, Al Redentore, Piazza Cavana, najemnik Mario Lang; E. de Leitenburgovi nasl. »Alia Salute«, Via Giulia 1, proviz: Silvio Giraldi. 420b—4

Slovenska mesnica
v Gorici,
ulica Treh kraljev 16
(Via Tre Re 16) pri kavarni Dogana

Največja izber v Gorici govejega mesa, telatine in svinjine. Meso je prve vrste. Dobi se vedno svežo divjačino in doma pitano kuretnino.

Cene zmerne, brez konkurence, postrežba uljudna. — Na željo odjemalcev se dostavlja meso na dom.

Za obilen obisk se toplo priporoča udani
424—15 **Andrej frandolič**, mesar.

Krojaška delavnica
Franca Simčič

se nahaja
v Gorici, na Kornu šte. 6
(nasproti Turkove brivnice).

Priporoča se za obila naročila. — Izdelek ličen, cene zmerne. 444—5

Glavna zaloga
Palma podpetnikov

A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

Novost!

Dovtipi 1912

D. R. G. M. šte. 526081.

Novost!

Novoletne šaljive razglednice,

ki se jih še dosedaj ni videlo. Vsaka razglednica ima svoj dovtip. Nedosegljivo, humoristično in vzbujajo senzacijo. Vsaka, tudi najmanjša pošiljatev je izbrana in vsaka razglednica v zavitu.

Le mi imamo edino prodajo.

Iščejo se prodajalci.

2.0 originalnih uzorcev proti vpošiljavi 75 vin.
25 komadov K 1—
50 1.75
100 3—

Povzetje stanje 40 vin. več.

V plačilo se sprejme znamke vseh delov sveta.

Habighorst & Co.
Bochum i. W. — Nemčija.

Poštni predal št. 149.

S. 450—15, P. 149—

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst.) — Telefon št. 79.
Račun poštne hranilnice šte. 837.315.

Na običnem zboru dne 28. aprila 1912. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Vlagatelj se na razpolago hišni hranilnici.

Posojila se dajejo zadrugnikom na vknjižbo po 5½%, na varščino ali zastave in na menjice po 6%.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1911. s 6%.

Stanje 31. dec. 1911: Zadrugnikov 1863 z deleži v znesku 70.910 kron. — Hranilne vloge: 1.103.254.98. — Posojila: 1.068.002.— — Rezervni zaklad: 100.451.56. — Vrednost hiš: 383.538.29.

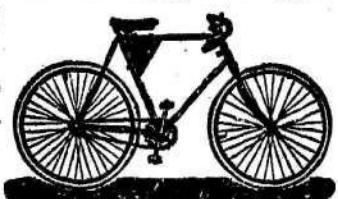

Kupujte samo dvokolesa „**Altena**“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsako-

vrstno šivanje in šitikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako-trpežen.

Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trvdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.